

Н. М. Сорочинська, О. О. Мартинюк

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

6

клас

ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС

Н.М. Сорочинська, О.О. Мартинюк

Всесвітня історія. Історія України

Підручник для 6 класу
загальноосвітніх навчальних закладів

В И Д А В Н И Ц Т В О
®
навчальна книга®
Богдан

www.bohdan-books.com

* Текст написаний доступною мовою і легко читається

* Змістовний понятійний апарат

* Запитання орієнтовані не на просте відтворення, а на глибоке розуміння історичних процесів і причинно-наслідкових зв'язків

* Значна кількість тестів у форматі ЗНО

* Адаптований для використання в електронних пристроях

* Проста і зрозуміла система навігації у навчальному матеріалі

* Має підтримку сайту видавництва та репозитарію

* Ілюстрації підручника зацентровані на формування образів історичних подій та органічно доповнюють текст

* Вміщено цікавий додатковий матеріал для кращого емоційного сприйняття

* Велику увагу приділено роботі з джерелами (письмовими і візуальними)

НА СТОРІНКАХ ПІДРУЧНИКА ВИ ЗУСТРІНЕТЕ ТАКІ ПОЗНАЧКИ:

Після вивчення матеріалу параграфа ви зможете:

Ця рубрика розташована після назви параграфа і містить стислий виклад основних навчальних завдань.

Пригадайте:

Тут знаходяться питання, які допоможуть Вам підготуватися до сприйняття нового матеріалу.

Словничок

Тут наведено тлумачення термінів і понять, що виділені чорним шрифтом у тексті параграфа.

Робота з історичними джерелами

Тут наведено фрагменти різноманітних матеріалів (уривки з історичних документів, спогадів очевидців подій тощо). Потрібно прочитати і відповісти на запитання до них.

Цікаво знати

Тут розміщено чимало історичних цікавинок, що стосуються матеріалу параграфа.

Запитання та завдання

Ця рубрика містить запитання і завдання до тем, викладених у параграфах. Вони об'єднані у чотири групи. Завдання кожної групи потрібно виконувати так:

- запитання першої групи вимагають короткої відповіді. Вони допоможуть вам здійснити самоперевірку і переконатися у запам'ятовуванні тексту параграфа;
- запитання другої групи потребують розгорнутої відповіді. Відповідаючи, ви розкажете про те, що дізналися з тексту параграфа;
- завдання третьої групи допоможуть вам сформулювати вміння і навички, що є необхідними для вивчення історії;
- четверта група містить складніші за змістом і формою запитання та завдання. Для їхнього виконання потрібно висловити свою точку зору, спираючись на те, що ви дізналися у параграфі.

Робота з історичною картою

- Тут знаходяться історичні карти, що показують розгортання подій, про які йдеться у тексті параграфа. Потрібно уважно розглянути їх і виконати завдання до них.
- У цій рубриці знаходяться історичні карти із завданням до них, що слід виконати, спираючись на зміст попередньо прочитаного тексту параграфа.

Тематичне оцінювання

Тут знаходяться три варіанти тематичних робіт у формі тестових завдань.

Цими піктограмами (, , ,) у підручнику позначено ті його складові, які можна відкрити у електронній версії за посиланням:
<http://www.bohdan-digital.com/edu>.

Тема уроку

Зміст уроку

§ 10. Культура Давнього Єгипту

§ 10. КУЛЬТУРА ДАВНЬОГО ЄГИПТУ

Після вивчення матеріалу параграфа ви зможете:

- визначати здобутки єгипетської цивілізації;
- наводити приклади визначних пам'яток єгипетської культури;
- описувати основні особливості пам'яток єгипетської культури.

Пригадайте:

1. Коли Стародавній Єгипет об'єднався в одну державу?
2. Назвіть визначних фараонів Стародавнього Єгипту?
3. Для чого будувалися піраміди?

1. Писемність

Стіни єгипетських храмів і гробниць, саркофаги, а іноді й прості черепки битого посуду покриті загадковими знаками. Тут можна розгледіти і змію-кобру, і птаха з довгим дзьобом, і піраміду. Але це не прості малюнки. Такі значки єгиптян ще в давнину називали ієрогліфами — «священним письмом».

Єгипетська книга мертвих

Чітко визначеного напрямку письма у них не було. Писали єгиптяни зліва направо, зверху вниз або навпаки.

Відомо близько 1000 таких знаків, із них найпоширеніших — близько 700–800. Запам'ятати всі знаки було дуже важко, тому письменних людей у Єгипті було мало. В основному володіли грамотою жерці та писці.

Повчання переписувачів учням

«Будь писарем — він звільнений від усяких повинностей, від роботи мотикою. Ти не будеш тягати кошиків, не будуть тебе сікти різками. Будь писарем, щоб тіло твоє було гладким і рука твоя м'якою. І ти будеш виходити в білому одязі, тебе всі будуть поважати і вітати. Писарі біля ніг владыки Єгипту і слухають слова його. Писар — мова його величності, він виконує визначене ним. Читай книгу свою щодня. Вирішуй завдання мовчки, щоб не чути було ані звуку з вуст твоїх. Не проводи жодного дня в неробстві, інакше будуть бити тебе...»

Запитання до документа

- Про які переваги роботи писаря говорить учням вчитель?

Актуалізація опорних знань учнів

Теоретичний матеріал

Робота з історичними джерелами

Цікаво знати

У 196 р. до н.е. єгипетські жерці видали постанову про увічнення коронації Птолемея V. Текст постанови був вирізаний на камені з чорного базальту ієрогліфами, демотичним письмом (скорописом) та грецькою мовою. Цей камінь названо Розеттським, за назвою місця, де його було знайдено, у фортеці Розетта.

Ієрогліфи — давня система письма, де за кожним знаком-малюнком закріплене якесь чітко визначене значення.

2. Наукові знання єгиптян

Математика. У повсякденному житті єгиптян постійно виникала потреба проводити підрахунки: вимірювати рівень води, будувати канали, дамби й піраміди, вести облік урожаю.

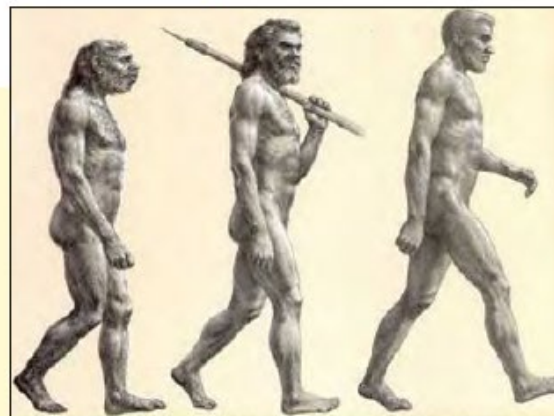
94

Робота з термінами і поняттями

Робота з ілюстраціями

Первісні спільноти. Археологічні культури

Які головні зовнішні відмінності неандертальця і кроманьйонця?

§ 2-3. Форми господарювання первісних людей

Поширення землеробства

вання, не слід вбивати. Люди почали свідомо висівати насіння та приручати і розводити тварин. У мезоліті, однією з найперших, приручили собаку. Вона стала вірним помічником людини під час полювання й охоронцем житла.

У різних частинах нашої планети були одомашнені різні звірі й птахи. На території сучасного Китаю — собака, свиня, курка, качка, гуска. На землях, що тепер належать до Індії, — буйвіл, кішка, курка. У Передній Азії одомашнили вівцю, козу, велику рогату худобу, коня, одностовбурого верблюда. Свійські тварини давали людям м'ясо, молоко, хутро, вовну.

Так поступово в неоліті первісні люди перейшли від збиранництва і полювання до землеробства і скотарства, тобто від привласнювальних методів господарювання до відтворювальних. Цей перехід англійський археолог *Гордон Чайлд* (1892–1957 рр.) назвав неолітичною революцією. Землеробство пошири-

Неолітична революція — історичний період переходу в епоху неоліту від привласнюючого до відтворюючого типу господарства, це пов'язано з виникненням скотарства, тваринництва, землеробства.

Робота з історичними картами

Питання для
закріплення знань

Перевірте, як ви запам'ятали

1. Назвіть головні теорії походження людини. У чому вони полягають?
2. Що таке антропогенез?
3. Яких істот вважають предками людини? Що їх поєднує із сучасною людиною?
4. Яка головна відмінність людини від тварини?
5. Кого з первісних людей відносять до виду «людина розумна»?
6. Які ви знаєте людські раси?

Подумайте і дайте відповідь

7. Які головні відмінності людини вмілої і людини прямоходячої?
8. Що найбільше вплинуло на становлення і розвиток людини?
9. Чи можна вважати «австралопітека» людиною? Аргументуйте свою відповідь.
10. Що призвело до появи рас?

Виконайте завдання

11. Складіть перелік, який ілюструє етапи розвитку людини.
12. За допомогою додаткової літератури та ресурсів Інтернету підготуйте повідомлення про розкопки Луїса Лікі в Олдувайській ущелині.
13. Доведіть, що неандертальці мали вищий рівень розвитку, ніж їх попередники.

Завдання для допитливих

14. Поясніть, як ви розумієте твердження про те, що раси мають рівні можливості для розвитку.
15. Чому, на вашу думку, у боротьбі за виживання переміг кроманьйонець, який поступався неандертальцю фізичними даними?

Тестові завдання для
контролю знань

Завдання для тематичного оцінювання №1 Вступ. Життя людей за первісних часів

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ТЕМАТИЧНОГО
ОЦІНЮВАННЯ №1 ВСТУП.
ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРВІСНИХ ЧАСІВ

Варіант 1

1. На території України перші люди з'явилися близько...
А) 1 млн. років тому. Б) 500 тис. років тому.
В) 150 тис. років тому. Г) 10 тис. років тому.
2. Знайдені на території України стоянки Кирилівська, Мізин, Межиріч, Лука-Врублівецька, Киїк-Коба належать до доби...
А) палеоліту. Б) мезоліту.
В) неоліту. Г) енеоліту.
3. Які історичні джерела є головними у вивченні історії первісного суспільства?
А) речові; Б) писемні;
В) етнографічні; Г) усні.
4. Головним заняттям племен трипільської культури було...
А) мисливство. Б) землеробство.
В) рибальство. Г) скотарство.
5. При вивченні історії для орієнтації в історичному просторі слід використовувати...
А) історичні карти. Б) археологічні знахідки.
В) лінію часу. Г) хронологічну таблицю.
6. Якому поняттю відповідає визначення: *наділення живих істот та неживих предметів душею, яка живе самостійно?*
А) анімізм; Б) тотемізм;
В) магія; Г) фетишизм.

Н. М. Сорочинська, О. О. Мартинюк

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

6

клас

ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС

Н.М. Сорочинська, О.О. Мартинюк

Всесвітня історія. Історія України

Підручник для 6 класу
загальноосвітніх навчальних закладів

В И Д А В Н И Ц Т В О
навчальна книга®
Богдан

www.bohdan-books.com